

Makroökonómia

A gazdaságpolitikai beavatkozások hatása

9-10. előadás

2010. április

A kormányzati beavatkozás vizsgálata

- Az alkalmazott eszköz alapján:
  - költségvetési politika
  - monetáris politika
- az elérendő cél szerint:
  - a foglalkoztatás és kibocsátás növelése
  - az infláció megfékezése (árstabilitás biztosítása)
  - a költségvetési egyensúly biztosítása

A költségvetési politika eszközei

- adóztatás
  - jövedelem-változás
  - kereslet-változás
  - kibocsátás és foglalkoztatás változás
  - adótípusok hatása
- kiadások
  - transzferek – jövedelmi, keresleti és kibocsátási hatás
  - kormányzati áruvásárlás – keresleti és kibocsátási hatás
- a költségvetés egyenlege
  - finanszírozási igény
  - finanszírozás módja
  - államadósság – rövid és hosszú távon

A monetáris politika eszközei

- pénzmennyiség szabályozása
- kamatláb szabályozása
- deviza-árfolyam szabályozása
- a pénzpiacon keresztül befolyásolja a gazdasági folyamatokat
- expanziós és restriktív politika

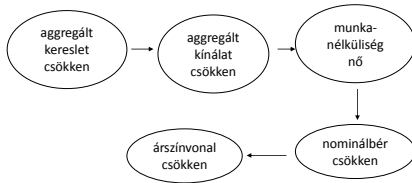

Az adónövelés hatása közép távon

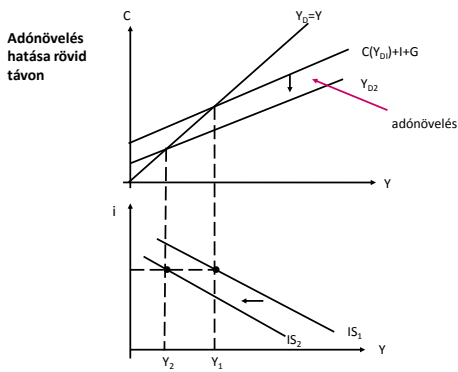

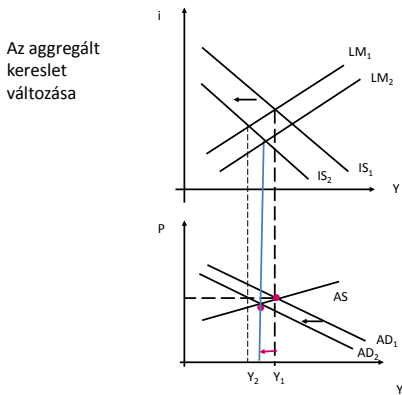

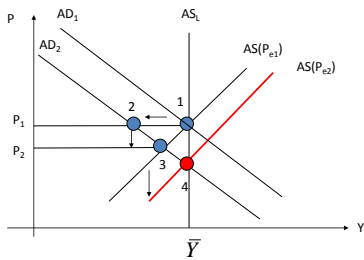

Adónövelés tovagűrűző hatása

Adónövelés további lehetséges hatásai

- árnövelő hatás a költségek növekedése miatt
- ezért árcsökkentő hatás nem tud kibontakozni
- költségvetési deficit csökken, ez kamatlábra csökkentő hatással van

---

---

a kormányzati kiadások hatása

az árupiaci egyensúly – IS görbe változása

$$Y = \frac{1}{1-\bar{c}} [C_0 + \bar{c}(TR - T_0) + I_0 - ai + G]$$

TR növelés hatása:

G növelés hatása:

$$\Delta Y = \frac{\bar{c}}{1-\bar{c}} \Delta TR$$

$$\Delta Y = \frac{1}{1-\bar{c}} \Delta G$$

egységnyi kormányzati áruvásárlás jobban növeli az árupiaci egyensúlyt, mint egységnyi transzfer

Az aggregált kereslet változása:

$$Y = \frac{1}{1-\bar{c} + \frac{a \cdot k}{h}} \left[C_0 + I_0 + G + \bar{c}(TR - T_0) - \frac{a}{h} \left(L_0 - \frac{M}{P} \right) \right]$$

G növelésének hatása:

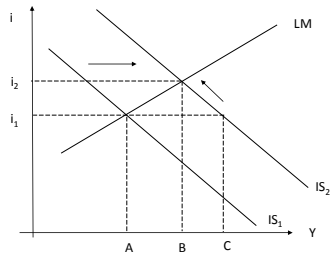
$$\Delta Y = \frac{1}{1-\bar{c} + \frac{a \cdot k}{h}} \Delta G$$

az aggregált kereslet kevésbé változik, mint az árupiaci egyensúly

A kormányzati kiadások növelésének nem-kívánatos hatásai

- kiszorítási hatás (crowding out effect)
- deficit
- infláció

Költségvetési kiadások kiszorítási hatása

AC a kormányzati kiadás közvetlen hatása
 BC a kiszorítási hatás
 AB a kormányzati kiadás aggregált keresletre gyakorolt hatása

---

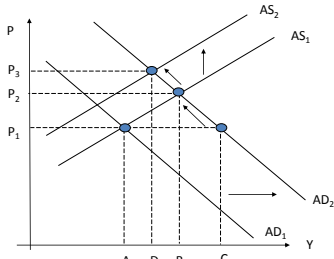

---

kormányzati kiadás hatása közép távon: infláció

AC kereslet-növekedés hatása rövid távon
 BC árnyövekedés hatása
 DB inflációs várakozás hatása

---

a költségvetés egyenlege

deficit = kiadás - bevétel

$$BD = (G + TR) - (z \cdot Y + T_0)$$

adott kiadási és bevételi paraméterek mellett a deficit a jövedelemtől függ

a költségvetés csak egyetlen jövedelem mellett kerül egyensúlyba

• kiadás csökkentés • bevétel növelés	}	mindegyik csökkenti Y-t és a foglalkoztatást

---

Mivel csökkenthető a hiány leghatékonyabban?

áruvásárlás csökkentése:

$$\Delta Y = \frac{1}{1 - \bar{c} + \frac{a \cdot k}{h}} \Delta G$$

kibocsátásra ez hat legjobban, de adóbevételt is csökkenti

Kibocsátás kevésbé csökken, a bevétel növeléssel ellensúlyozható a jövedelemadó-csökkenés

transzferek csökkentése:

$$\Delta Y = -\frac{\hat{c}}{1 - \bar{c} + \frac{a \cdot k}{h}} \Delta TR$$

adó növelése:

$$\Delta Y = -\frac{\hat{c}}{1 - \bar{c} + \frac{a \cdot k}{h}} \Delta T$$

A monetáris politika eszközei

- pénzmennyiség szabályozása
- kamatláb szabályozása
- deviza-árfolyam szabályozása
- a pénzpiacon keresztül befolyásolja a gazdasági folyamatokat
- expanziós és restriktív politika

A pénzmennyiség szabályozása

elvi alapok:

- a gazdaság közép távon is a potenciális kibocsátáshoz igazodik
- a forgalomban levő pénzmennyiség és a kibocsátás határozza meg az árszínvonalat
- ha a pénzmennyiség gyorsabban nő, mint a kibocsátás – infláció
- a pénzkibocsátást szabályozni kell az árszínvonal stabilizálása érdekében

---

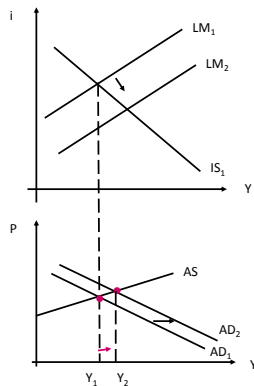

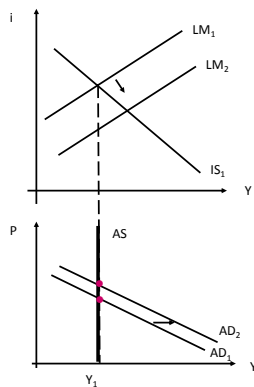
A pénzmennyiség szabályozása

- gyakorlati megvalósítás:
  - jegybanki eszközök:
    - tartalékolási kötelezettség
    - szigorú pénzteremtési folyamat
    - jegybanki kamatláb szerepe: pénzkereslet igazítása a pénzkínálathoz
- következmény: a pénzmennyiség a gazdaság exogén változója, lásd LM görbe

Monetáris politika hatása közép távon, a pénzmennyiség szabályozásával

Monetáris politika hatása hosszú távon, a pénzmennyiség szabályozásával

A kamatláb szabályozása

elvi alapok:

- pénzkereslet a gazdaság állapotától függ
- pénzkínálat ehhez igazodik
- pénzkeresletet a kamatlábon keresztül lehet befolyásolni
- pénzmennyiség és árszínvonal szorosan összefügg
- kamatláb szabályozásán keresztül hat pénzmennyiségre és inflációra

---

A kamatláb szabályozása

• következmények:

- kamatláb a jegybanktól függ, elsősorban exogén tényező
- LM görbe vízszintes, kibocsátás az árupiactól függ
- az aggregált kereslet a jegybanki inflációs cél alapján határozható meg
- a monetáris politika kevesebb áttételen keresztül hat a gazdaságra
- a pénz értékének stabilitása jobban biztosítható

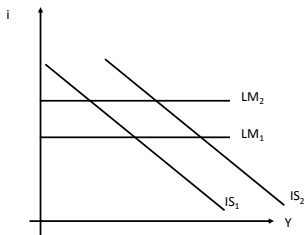

Antiinflációs politika

$$\pi = \pi_e + \alpha \left(\frac{Y - \bar{Y}}{\bar{Y}} \right) + \varepsilon$$

az infláció gyorsul, ha

- nő a kibocsátás
- növekednek a költségek
- növekszik az inflációs várakozás

a gazdaságpolitikával ezeket kell befolyásolni

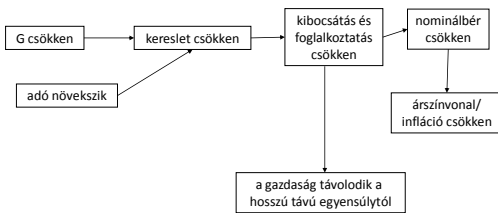

Antiinflációs költségvetési politika közép távon

---

költségvetési politika 2.

- költségek csökkentése rövid távon
  - tényezőkre kivetett adók csökkentése
  - forgalmi típusú adók csökkentése
  - bérek csökkentése – pl. minimálbér
- hosszú távon
  - technika fejlődésének serkentése
  - infrastruktúra fejlesztése

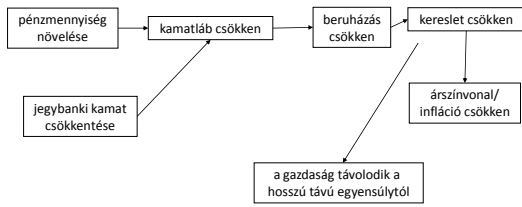

Antiinflációs monetáris politika
